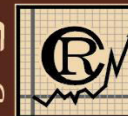


בית אמות משפט, שדי שאול המלך 8 ת"א 64733
טל' 972-3-6938380, פקס: 972-3-6960202
רח' האמוראים 7 רחובות, נייד: 050-6209077

רן כהן - חשיבה יוצרת בע"מ
מתן פתרונות מיסוי, יעוץ וליווי עסקאות



לשכת יועצי המס

4.9.2007

הקצאת אופציות ומניות לעובדים

חומר ייעוץ מס' 102 לפקודה
מנהל מחלקת שינויי מבנה (מיוזגים ופיצולים)
החטיבה המקצועית, רשות המיסים

סעיף 102

הסיבות להקצאת מניות/אופציות לעובדים

❖ תוכניות לתגמול עובדים הן דרך מקובלת למשוך עובדים איכותיים לחברה ומהוות **תמריץ להישאר בה לטווח ארוך**.

❖ התוכניות מגבירות את הזדהות **העובדים כבעלים בחברה** וממריצות אותם להשקיע ולהתאמץ יותר.

❖ ההקצאה מהווה **תחליף שכר** ללא צורך בהוצאת מזומנים מהחברה. יתר על כן, בהקצאת אופציות של צורך מימוש נדרשת תוספת מימוש מהעובדים תיווצר במימוש הזרמת מזומנים נוספת

לחברה.

בעבר היו קיימים 3 מסלולי הקצאת אופציות ומניות לעובדים:

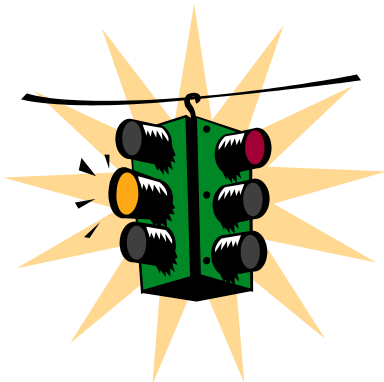
- ❖ סעיף 3(ט) לפקודה - הקצאה ישירה של אופציות
- ❖ סעיף 102 לפקודה -הקצאה באמצעות נאמן
(לרבות מניות)
- ❖ סעיף 2(2) לפקודה - הקצאת אופציות סחירות
(לרבות מניות שאינן חסומות) - מקרה יאיר דר

ההבדלים המהותיים בין סעיף 102 לסעיף 3(ט)

- ❖ ניכוי מס במקור באמצעות נאמן – פיקוח הדוק יותר על ההכנסה.
- ❖ **הכנסת העבודה ממוסה כרווח הון:**
- ❖ * הנישום פטור מביטוח לאומי ומס בריאות בתנאים מסוימים
- ❖ * סעיף 194 לפקודה חל (כאשר מדובר במניה)
- ❖ * כאשר מדובר בני"ע זר – שיעור מס מוטב **42.5%** לפי ועדות הפסיקה (102, "ליד 102" 1 – 3(ט) החל מיום 1.4.2001)
- ❖ * במידה וההקצאה היתה תמורת עלות – מיסוי ריאלי ולא נומינלי כמו שכר עבודה
- ❖ **דחיית אירוע המס** – לא ישולם מס במועד ההקצאה (אף אם מניות החברה נסחרות) – פסיקת בית המשפט העליון בעניין יאיר דר
- ❖ **התרת הוצאה בחברה – תקנה 8(ב) – חריג שכן הכנסה**

סעיף 102

מבנה סעיף 102 לפקודה:



- (א) הגדרות
- (ב) הקצאה באמצעות נאמן.
- (ג) הקצאה שלא באמצעות נאמן.
- (ד) התרת הוצאה בחברה.
- (ה) אי תחולה של סעיף 3(ט).
- (ו) התייחסות לסעיף 100א – Relocation.
- (ז) תקופת הבחירה של המסלול על ידי החברה.
- (ח) כללים שהנציב רשאי לקבוע.

סעיף 102

כללי

- ❖ הסעיף בנוסחו החדש מהווה הסדר כולל לכל סוגי ני"ע – האופציות, מניות וני"ע זרים המוקצים לעובדים.
- ❖ הסעיף נותן מענה להקצאה, הן ע"י המעביד הישיר והן לגבי הקצאה ממעביד "עקיף".
- ❖ הסעיף מבחין בין הקצאה באמצעות נאמן להקצאה שלא באמצעות נאמן.
- ❖ הסעיף מאפשר לחברה לבחור בין מסלולי הנפקה: מסלול הכנסת עבודה או מסלול רווח הון.

סעיף 102

הגדרות

❖ "חברה מעבידה" – כל אחד מאלה:

1. מעביד שהוא חברה תושבת ישראל או חברה תושבת חוץ בעלת מפעל קבע או מרכז מו"פ בישראל, אם הנציב אישר זאת.

2. חברה שהיא בעלת שליטה במעביד או שהמעביד בעל שליטה בה.

3. חברה שאותו אדם הוא בעל שליטה במעביד ובה.

סעיף 102

הגדרות – המשך

❖ **"עובד" – לרבות נושא משרה (דירקטור) בחברה, למעט בעל שליטה.**

❖ **"שווי הטבה" – התמורה או השווי במועד המימוש, בניכוי הוצאות שהוציא העובד ברכישת המניה כשהן מתואמות מיום ההוצאה ועד ליום המימוש, וכן הוצאות שהוציא העובד בשל המכירה.**

❖ **"מניה" – לרבות זכות לרכישת מניה וני"ע זה.**

❖ **"בעל שליטה" – מי שביום ההקצאה או בעקבותיה, בעל שליטה, כהגדרתו בסעיף 932(9) לפקודה. (10%**

בוכיזות).

סעיף 102

הגדרות – המשך

– **"נאמן"** – הנאמן יכול להיות רק אחד מאלה:

1. עו"ד, רו"ח או חברה בע"מ שכל בעלי מניותיה הם עו"ד או רו"ח.
2. עובד בחברה המדווחת שהוא עו"ד/רו"ח/מנכ"ל/סמנכ"ל/חשב/יועץ משפטי – ובלבד שלו עצמו לא הוקצו מניות באותה תכנית.

– **מי אינו יכול להיות נאמן?**

1. החברה המעבידה שלעובדיה הוקצו מניות בתוכנית.
2. בעל שליטה / עובד – בחברה המעבידה.

סעיף 102

הקצאה באמצעות נאמן - 102(ב)

❖ מסלול הכנסת עבודה

- אירוע המס במועד המימוש – רואים בשווי ההטבה של העובד, בתום התקופה, כהכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(2), לפי העניין.
- **“מועד המימוש”** – המוקדם מבין: העברת המניה מהנאמן לעובד או מכירתה ע”י הנאמן.
- תום תקופת הזמן המינימאלית להחזקת המניות אצל הנאמן – **12 חודשים** מהמועד בו הוקצו והופקדו בידי הנאמן.

סעיף 102

הקצאה באמצעות נאמן - 102(ב) - המשך

מסלול רווח הון ❖

– אירוע המס במועד המימוש – רואים בשווי ההטבה של העובד, בתום התקופה, כהכנסת רווח הון שתחויב במס בשיעור של 25%.

– **“מועד המימוש”** – זהה להגדרות שבמסלול הכנסת עבודה.

– תום תקופת הזמן המינימאלית להחזקת המניות אצל הנאמן – **24 חודשים** מהמועד בו הוקצו והופקדו ביד הנאמן.

סעיף 102

❖ הוראת מעבר לתיקון 147 – לעניין תום תקופה

– תיקון 132 לפקודה קבע תום תקופה להקצאות עם נאמן כדלקמן:

- הכנסת עבודה – 12 חודשים מתום שנת המס בה נערכה ההקצאה.
- רווח הון – 24 חודשים מתום שנת המס בה נערכה ההקצאה.

– הוראות מעבר – לגבי הקצאות בתקופה 1.1.03-31.12.05 – תקופת החזקה של 30 חודשים ממועד ההקצאה או 24 חודשים מתום שנת המס בה הוקצו לפי המוקדם, ובלבד שמועד המימוש לא לפני

1.1.06.

סעיף 102

הקצאה באמצעות נאמן - 102(ב) - המשך

❖ מסלול רווח הון - המשך

בהקצאת מניה הרשומה למסחר או חברה שמניותיה
נרשמו למסחר תוך 90 יום ממועד ההקצאה:

– אירוע המס – במועד המימוש.

– חלק משווי ההטבה בגובה ממוצע שווין של מניות
החברה ב- 30 ימי המסחר שקדמו להקצאה או שלאחר
הרישום, לפי העניין, בניכוי ההוצאות לפי 2(1) או 2(2)
והיתרה תמוסה כרווח הון.

סעיף 102

הקצאה באמצעות נאמן - 102(ב) - המשך

❖ מסלול רווח הון - המשך

- אם מועד המימוש היה לפני תום התקופה ההכנסה
בידי העובד תחויב במס לפי סעיף 2(1) או 2(2)
לפקודה - (סנקציה - שיעור המס השולי).

סעיף 102

הקצאה שלא באמצעות נאמן - 102(ג)

❖ במועד ההקצאה – בהקצאת מניות או אופציות סחירות, יהא חיוב במס של הכנסת העובד, לפי 2(1) או 2(2) – (בדרך כלל לא נוצר חיוב).

❖ במועד המימוש – חיוב במס לפי חלק ה' (20%).

– "מועד המימוש" – מועד מכירת המניה (לא מועד המרת האופציה למניה ולרבות "מכירה רעיונית" עפ"י 100א או 101).

– הכנסת עובד מאופציה לרכישת מניה שאינה רשומה למסחר תחויב רק במועד המימוש לפי סעיף 2(1) או 2(2) – (בדרך כלל האופציות לעובדים אינן רשומות למסחר).

סעיף 102

התרת הוצאה לחברה 102(ד)

❖ תותר הוצאה לחברה המעבידה רק במקרים בהם העובד מחויב על הכנסתו עפ"י סעיפים 102(1) או 102(2):

- (1) הקצאה באמצעות נאמן – במסלול הכנסת עבודה.
- (2) הקצאה באמצעות נאמן – במסלול רווח הון של מניה נסחרת שהעובד חויב על חלק משווי ההטבה עפ"י סעיפים 102(1) או 102(2) [עפ"י סעיף 102(ב)(3)].
- (3) הקצאה שלא באמצעות נאמן – חלק ההכנסה שחויבה במס במועד ההקצאה בידי העובד עפ"י סעיפים 102(1) או 102(2).

סעיף 102

התרת הוצאה לחברה 102(ד) המשך

❖ סכום ההוצאה שיותר בניכוי יהא הנמוך מבין:

- (1) גובה ההכנסה שחויב בה העובד לפי 2(1) או 2(2).
- (2) גובה ההשתתפות שחויבה בה החברה בשל התחייבותה לחברה המקצה (במקרים בהם החברה המעבידה איננה מקצה מניות שלה או אופציות למניות שלה לעובדים).

❖ **מועד התרת ההוצאה** – בשנת המס שבה נוכה והועבר המס בשל הכנסת העובד מהמניות.

סעיף 102

התרת הוצאה לחברה 102(ד) המשך

❖ **לא תותר הוצאה – סעיף 102(ב)(4) קובע כי במקרה של הקצאה באמצעות נאמן במסלול רווח הון ומכירת המניה ע"י העובד לפני תום התקופה – למרות שהעובד חויב לפי 2(1) או 2(2) על הכנסתו (סנקציה).**

סעיף 102

ניכוי המס במקור

המס ינוכה ע"י הנאמן או המעביד כדלקמן :
מסלול רווח הון

- המניה הוחזקה עד תום התקופה – 25%.
- המניה נמכרה לפני תום התקופה – מס שולי.
- במניה שחלות עליה הוראות 102ב(3):
 - על מרכיב שווי ההטבה כפי שנקבע במועד ההקצאה – מס שולי.
 - על שאר רווח ההון – 25%.

סעיף 102

ניכוי המס במקור

מסלול הכנסת עבודה

- המניה הוחזקה עד תום התקופה – מס שולי
- המניה נמכרה לפני תום התקופה – ינוכה המס לפי הגבוה שבין :

- המס במועד ההקצאה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד הקצאה ועד למועד התשלום – תקנה 7(ב)(2)

- המס החל במועד מימוש המניה

סעיף 102

❖ אי תחולה לסעיף 3(ט) – 102(ה).

– סעיף 3(ט) לא יחול לגבי הקצאת מניות לעובדים בחברה מעבידה.

– הוא יחול, בנסיבות המתאימות, לגבי עובד שהינו בעל שליטה או לגבי מי שאין בינו לבין החברה יחסי עובד מעביד למשל יועצים ו

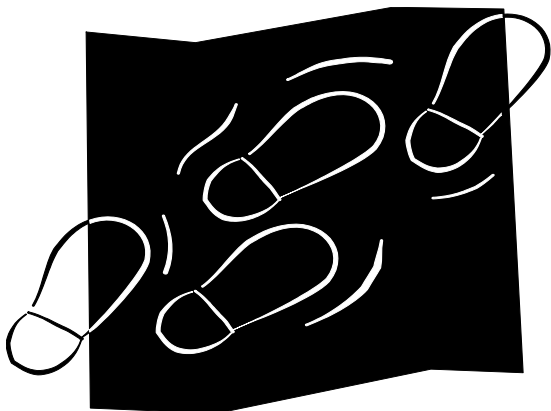


סעיף 102

אדם שחדל להיות תושב ישראל – 102(ו)

❖ סעיף 100א קובע אירוע מס **במישור ההוני** בעת העתקת מקום התושבות **בטרם יום המימוש**.

❖ סעיף 102(ו) קובע שלמרות הוראות סעיף 100א יחולו שיעורי המס לפי סעיף 121 במקרים בהם יחויב העובד לפי סעיפים 2(1) או 2(2).



**במקרים אלה קיימת התנגשות בין החלק
ההוני (מס מופחת) למישור הפירותי –
אירוע המס נעשה כתוצאה מסעיף 100א
לפקודה במסלול הכנסת עבודה**

סעיף 102

בחירת מסלול על ידי החברה – 102(ז)

❖ בחירת החברה במסלול הכנסת עבודה או רווח הון תהיה לתקופה של עד 2 שנות מס – שנה לאחר תום השנה שבה נערכה ההקצאה הראשונה – **לגבי כל ההקצאות שנעשו בתקופה זו.**

❖ בחירת החברה היא לגבי כלל עובדיה.

❖ עובד אינו יכול לבחור מסלול לגבי המניות שברשותו.



סוגיות מיוחדות

הוראות המעבר – תחולת הסעיף

- על הקצאת מניות באמצעות נאמן – לפי תכנית שהחברה המעבידה בחרה בה מיום 1.1.2003 ואילך.
- על הקצאת מניות שלא באמצעות נאמן – על הקצאת מניות שבוצעה לאחר ה- 1.1.2003.

האם תכנית הקצאה חייבת להיות תכנית חדשה ?

בחוזר מ"ה נקבע כי כתכנית הקצאה שנבחרה מ-1.1.03 ואילך, תחשב גם תכנית קיימת לפני יום 1.1.03 אשר תוגש לאישורו של פ"ש בהתאם להוראות סעיף 102 החדש ובלבד שהוראות סעיף 102 "החדש" יחולו רק לגבי הקצאות של מניות / אופציות שבוצעו לאחר יום 1.1.03.

הוראות המעבר – שיעור המס על הקצאות לפני יום 1.1.2003

שיעור המס על הקצאות שבוצעו מכוח סעיף 3(ט) או
102 לפני יום 1.1.2003 יהא שיעור המס שחל לפני
הרפורמה, דהיינו לא יחולו שיעורי המס המופחתים
מכוח סעיף 91 לפקודת מס הכנסה.

הקלות לפי הוראות הנציבות ?

הקלות מסוימות נקבעו בין היתר בחוזר מ"ה לעניין אופציות
שהוקצו בעבר ונחשבות כ- Unvested (טרם הבשילו) – זאת
בדרך של ביטולן והקצאתן מחדש לאחר יום 1.1.03 (מעבר בין
המסלולים)

מעבר בין מסלולים

כללי ❖

בעקבות תיקון 132 לפקודה, והסדרת מסלול הוני אותו החברה יכולה לבחור בתוכניות הקצאה לעובדים לאחר יום 1.1.2003, בקשו חברות רבות לבטל תוכניות הקצאה ישנות ולעבור למסלול החדש לאחר יום זה. במקרים מסוימים מדובר באירוע מס ולכן על מנת לבצע מהלך זה יש צורך לפנות לאישור מקדמי במחלקה המקצועית.

מעבר בין מסלולים

❖ סוגי האופציות אשר נמצאו בידי העובדים

1. "102 ישן" לא בשלות

2. "102 ישן" בשלות

3. 3(ט) בשלות

מעבר בין מסלולים

❖ השלכות מס בביצוע החלפת תוכנית אופציות

1. "102 ישן" לא בשלות

– אין אירוע מס לא במישור החברה ולא במישור העובדים.

– בסעיף 8 לחוזר מס' 3/03 נקבע אופן ההתייחסות למהלך זה ונקבע כי לא יראו בהחלפת האופציות כמימוש של האופציות הישנות. משמעות הדבר הקצאת האופציות החדשות מהווה הקצאה חדשה ומנותקת מביטול האופציות הישנות, ועל העובדים לעמוד בתקופת חסימה חדשה לצורכי מס בהתאם למסלול המיסוי בו בחרה החברה.

מעבר בין מסלולים

❖ השלכות מס בביצוע החלפת תוכנית אופציות

2. 102 ישן בשלות

– ככלל, קיים אירוע מס של מימוש לפי סעיף 102 לפקודה ויש לכמת את תמורת האופציות הישנות שבוטלו בשווי האופציות החדשות שהקצתה החברה לעובדים תחת האופציות הישנות.

– ניתן לקבל אישור, לדחיית אירוע המס, לפיו לאור העובדה שקיים שווי מסוים שנגרר מהתקופה הקודמת, הרי שבמועד מימוש האופציות החדשות (לאחר שנתיים), יפוצל הרווח ממכירת המניות, באופן ליניארי, בין התקופה של האופציות הישנות לתקופת האופציות החדשות, כך שעל החלק המחייבם נוד לאירוע ההחלפה יחול ושיעור מס ושולי ונטל

יתרת רווח ההון יחול שיעור מס, כפי שנקבעו בסעיף 102(ב).

מעבר בין מסלולים

❖ השלכות מס בביצוע החלפת תוכנית אופציות

3. 3(ט) בשלות

- ככלל, קיים אירוע מס של מימוש ויש לכמת את תמורת האופציות הישנות שבוטלו בשווי האופציות החדשות שהקצתה החברה לעובדים תחת האופציות הישנות.
- ניתן לקבל אישור, לדחיית אירוע המס, לפיו לאור העובדה שקיים שווי מסוים שנגרר מהתקופה הקודמת, הרי שבמועד מימוש האופציות החדשות (לאחר שנתיים), יפוצל הרווח ממכירת המניות, באופן ליניארי, בין התקופה של האופציות הישנות לתקופת האופציות החדשות, כך שעל החלק המתייחס עד לאירוע ההחלפה יחול שיעור מס שולי ועל יתרת רווח ההון יחול שיעור מס, כפי שנקבעו בסעיף 102(ב)

Repricing

תמחור מחדש של אופציות – התאמת תוכניות תגמול לעובדים

❖ האם ביצוע Repricing מהווה הטבה החייבת במס בידי העובד?

Direct repricing

- ✓ פדיון האופציות במזומן על ידי החברה ביום הפדיון
- ✓ מכירת האופציות לצד ג' בתמורה למחיר מוסכם מראש
- ✓ הפחתת מחיר המימוש של האופציות הקיימות או הגדלת כמות המניות
- ✓ האצה של תקופת ה- vesting

Repricing

תמחור מחדש של אופציות – התאמת תוכניות תגמול לעובדים

Indirect repricing

✓ השארת האופציות הקיימות בנוסף להקצאת אופציות חדשות או הקדמת הקצאת אופציות מתוכננות

✓ ביטול והחלפת האופציות במניות חסומות לתקופה שנקבעה מראש, בשווי כלכלי זהה לזה של האופציות הישנות.

✓ מימוש בדרך של הלוואה.

✓ החלפת האופציות הקיימות באופציות של אחת מהחברות הבנות או אחרות בקבוצה.

Repricing

השלכות המס:

בד"כ פעולת התמחור מחדש הינה הפחתת תוספת המימוש. פעולה זו אינה מהווה אירוע מס, זאת בהתקיים כל התנאים הבאים:

- ❖ המניות בידי נאמן.
- ❖ רואים את תוספת המימוש החדשה כאילו הייתה מאז ומעולם [לעניין 102(ב)(3)].
- ❖ אי התרת הוצאה לחברה במועד התמחור מחדש.
- ❖ התחייבות העובדים והחברה למיסוי בישראל בעת שינוי תושבות.



תורת הברכה